

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Læseplan for faget historie

Indhold

Indledning	3
1. trinforløb for 3.-4. klassetrin	4
Kronologi og sammenhæng	4
Kildearbejde	5
Historiebrug	6
2. trinforløb for 5.-6. klassetrin	6
Kronologi og sammenhæng	7
Kildearbejde	8
Historiebrug	8
3. trinforløb for 7.-9. klassetrin	9
Kronologi og sammenhæng	10
Kildearbejde	11
Historiebrug	12
Sproglig udvikling	12
It og medier	13
Innovation og entreprenørskab	13

Indledning

Faget historie er et obligatorisk fag i Folkeskolen fra 3. til 9. klasse. Undervisningen er opdelt i tre trinforløb: 3.-4. klasse, 5.-6. klasse og 7.-9. klasse.

Mennesker tager stilling og handler på baggrund af egne erfaringer og viden om fortiden, samt forestillinger om nutiden og forventninger til fremtiden. Med andre ord er et tidsperspektiv, dvs. historie, en forudsætning for, at man kan forstå sig selv og omverdenen i ét, samt til at reflektere over handlemuligheder. Historie bruges også til at etablere og styrke sammenhængskraften i reelle og forestillede fællesskaber. Historie er således integreret i vores liv, og det er et eksistentielt grundvilkår, at vi er historieskabte og medskabere af historien.

Som fag beskæftiger historie sig med tolkninger af menneskers samfundsmæssige liv i et forandringsperspektiv. Kronologi er således afgørende for, at eleverne erhverver sig indsigt i udvikling og sammenhænge. Undervisningen skal derfor styrke elevernes forståelse heraf ved gennem alle forløb visuelt at placere væsentlige begivenheder, der indgår i emner og temaer tidsmæssigt og geografisk.

I Folkeskolens historieundervisning anvendes et udvidet kildebegreb, hvor kilder forstås som spor,

medier og andre udtryksformer, der kan bruges til at opnå viden om en historisk problemstilling. Derfor må eleverne fra begyndelsen øve sig i at arbejde med afpassede kildekritiske begreber og metoder. Kildekritik skal være en integreret og funktionel del af arbejdet med alle emner og temaer.

Historien forstået som den levede fortid er i sig selv forsvundet. For at kunne beskæftige sig med den må den konstrueres som fortalt historie. Historiske fortællinger er som regel konstrueret og brugt med bestemte formål for øje. Eleverne må arbejde med – og senere kunne analysere – eksempler på forskellige tiders produktion og brug af historie.

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne og under hensyntagen til de tværgående temaer. Læseplanen beskriver undervisningens progression i fagets trinforløb og danner grundlag for en helhedsorienteret undervisning.

Det er væsentligt, at der i det enkelte undervisningsforløb arbejdes med flere færdigheds- og vidensmål på tværs af kompetenceområderne. Det skal endvidere tilstræbes, at undervisningen tilrettelægges, så den vekselvirker mellem den enkeltfaglige fordybelse og det tværfaglige arbejde.

I undervisningen i historie skal inddrages punkter fra historiekanon. Kanonpunkter kan inddrages i emner/temaer, eller kanonpunkterne kan udfoldes i emner/temaer. Kanonpunkterne inddrages, hvor det skønnes hensigtsmæssigt med henblik på at støtte elevernes kronologiske overblik og sammenhængsforståelse. Der er således ikke krav om, at kanonpunkterne gennemgås i kronologisk rækkefølge. Ved afslutningen af 9. klasse skal samtlige kanonpunkter have været inddraget i undervisningen.

Undervisningen skal tilrettelægges, så den imødekommer målsætningerne om en længere og mere varieret skoledag, jf. lov nr. 1640, heriblandt varieret og anvendelsesorienteret undervisning, bevægelse, åben skole og understøttende undervisning.

1. trinforløb for 3.-4. klassetrin

Undervisningen bygger på elevernes umiddelbare opfattelser af tid og rum og tager udgangspunkt i det nære. Eleverne kan placere begivenheder og personer med betegnelser som før, samtidig med og efter (relativ kronologi). Eleverne kan se sammenhænge mellem tid og forandring.

Hovedvægten i undervisningen lægges på det mundtlige arbejde, men eleverne skal øve sig i at udtrykke sig om historie på forskellige måder, fx ved at tegne og dramatisere.

Emneområderne tager udgangspunkt i det nære og skal appellere til elevernes egen hverdag og liv.

Eleverne skal præsenteres for forskellige kilder og udtryksformer med henblik på at opnå viden om fortiden. Eleverne opnår viden om fortiden gennem opsøgende arbejde med historiske spor i nærområdet, der bearbejdes og sprogliggøres.

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes forståelse for, hvorledes historie

bruges, samt hvordan eleverne oplever sig som historieskabte og historieskabende. Eleverne udvikler forståelse af samspil mellem fortidsfortolkninger og nutidsforståelser gennem arbejdet med konstruktion af historiske scenarier og fortællinger.

Kronologi og sammenhæng

Kompetenceområdet kronologi og sammenhæng omfatter fem færdigheds- og vidensområder:

Kronologi handler om, at eleverne opnår en forståelse for sammenhænge mellem tid og rum.

Familie og fællesskaber handler om, at eleverne sammenligner familiemønstre og fællesskaber før og nu.

Livsgrundlag og produktion handler om, at eleverne sammenligner levevilkår og produktionsformer før og nu.

Samfund handler om, at eleverne opnår kendskab til samfundslivet før og nu.

Historiekanon handler om, at eleverne stifter bekendtskab med relevante punkter fra kanonlisten på tværs af fagets områder.

Kronologi

Eleverne opnår en forståelse for relativ kronologi ved at arbejde med forskellige former for afbildninger, hvor ting, personer og begivenheder sættes i tidsmæssig rækkefølge ved hjælp af tidslinjer og placeres visuelt i geografisk rum. Eleverne sammenstiller begivenheder fra den lille og den store historie, således at de opnår forståelse for sammenhænge mellem tid og rum.

Familie og fællesskaber

Eleverne arbejder med baggrunden for tidligere tiders familiemønstre og fællesskaber for at kunne sammenligne med livet i familie og slægt i nutidigt perspektiv. Eleverne indsamler empiri i form af stamtræer, interviews, familiefotos, genstande, videooptagelser m.m. og formidler den i varierede former.

Livsgrundlag og produktion

Eleverne øver sig i at påpege og diskutere forskelle mellem levevilkår og måder at fremstille varer på i fortid og nutid. Eleverne stifter bekendtskab med kulturinstitutioner og deltager i værkstedsaktiviteter, der afspejler historiske produktionsformer.

Samfund

Eleverne udbygger deres kendskab til samfundslivet før og nu, herunder beslutningsprocesser, styreformer og magtrelationer med henblik på at udvikle deres forståelse af andre tiders livsvilkår, samfund og kulturer.

Historiekanon

Punkter fra historiekanon skal enten inddrages i emner/temaer, eller kanonpunkter kan udfoldes til emner/temaer. Arbejdet med historiekanon støtter elevernes kronologiske overblik og forståelse af sammenhænge.

Kanonpunkterne inddrages, hvor det skønnes hensigtsmæssigt med henblik på at støtte elevernes kronologiske overblik og sammenhængsforståelse.

Kildearbejde

Kompetenceområdet kildearbejde omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Historiske spor handler om, at eleverne øver sig i at bruge historiske spor til at opnå en forståelse af sammenhæng mellem fortid og nutid.

Kildeanalyse handler om, at eleverne øver sig i at analysere forskellige typer af kilder.

Faglige begreber handler om, at eleverne får en forståelse af centrale faglige begreber.

Teksters formål og struktur handler om, at eleverne udvikler deres evne til at afkode og forstå faglige tekster.

Historiske spor

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes umiddelbare næromgivelser og lokalområde, og hverdagslivet inddrages, således at eleverne udfordres til at bruge historiske spor til forståelse af sammenhænge mellem fortid og nutid. Eleverne arbejder med nye og gamle spor i form af genstande, bymiljøer, kulturlandskaber m.m.

Kildeanalyse

Eleverne træner færdigheder i at analysere kilder. Eleverne stifter bekendtskab med begreber som første- og andenhåndsvidner, ophavssituation og troværdighed. Eleverne præsenteres for forskellige kildetyper, herunder trykte og digitale medier samt andre udtryksformer.

Faglige begreber

Eleverne kan oversætte centrale faglige begreber til hverdagsprog, samt anvende disse i arbejdet med historie. Der er i 3.-4. klasse fokus på den nære historie og begreber, der knytter an hertil. I arbejdet

med faglige begreber aktiveres elevernes forforståelse for begrebets betydning bl.a. ved at sætte begreberne i relation til elevernes egen hverdag og egen begrebsverden. Der kunne fx arbejdes med begreber som familiemønstre og livsgrundlag.

Teksters formål og struktur

Eleverne skal udvikle deres evne til at afkode og forstå forskellige sammensatte faglige teksttyper og demonstrere et overblik ved mundtligt eller skriftligt at gengive, fortælle om og dramatisere indholdet.

Historiebrug

Kompetenceområdet historiebrug omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Historiske scenarier handler om, at eleverne gør sig praktiske erfaringer med historie igennem historiske scenarier.

Historiske fortællinger handler om, at eleverne kan identificere forskellige typer af historiske fortællinger.

Historisk bevidsthed handler om, at eleverne forstår sig selv som historieskabte og medskabere af historien.

Historiske scenarier

I undervisningen gøres brug af varierede erkendelses- og formidlingsformer. Eleverne øver sig i (re)konstruktion af historiske begivenheder og hændelser i form af rollespil, visualisering, besøg på oplevelsescentre m.m. At arbejde med historiske scenarier er en særlig metode til at gøre sig praktiske erfaringer, give indsigt

i historien, samt give eleverne muligheder for identifikation.

Historiske fortællinger

Eleverne kan identificere forskellige typer af historiske fortællinger: Myter og sagn, fiktion og nonfiktion. Eleverne træner deres færdigheder som historiefortællere.

Historisk bevidsthed

Eleverne arbejder med at anvende erfaringer og viden om fortiden til at orientere sig i og forstå nutiden. Eleverne udvikler deres viden om vigtige personer og hændelser, der tillægges afgørende historieskabende betydning. Eleverne forstår sig selv som historieskabte og medskabere af historien.

2. trinforløb for 5.-6. klassetrin

Kronologi og sammenhæng bygger videre på den forståelse af kronologi og sammenhænge, eleverne har opnået gennem undervisningen i 3.-4. klasse. Eleverne kan med stigende sikkerhed placere begivenheder og personer i absolut kronologisk rækkefølge samt forklare principper for inddeling af historien i perioder. Eleverne har kendskab til historiske perioder og kan gøre rede for brud og kontinuitet i historiske forløb. Eleverne har indsigt i samspil mellem Danmarks og omverdens historie.

Undervisningen bygger videre på og udvikler de metodiske færdigheder, eleverne har opnået i arbejdet med historiske spor og forskellige kilder til at opnå viden om fortiden. Eleverne skal kunne svare på enkle problemstillinger ved at anvende kildekritiske begreber.

Elevernes forståelse, for hvorledes de og andre bruger og har brugt historie med forskellige sigter, styrkes – og dermed hvordan de og andre oplever sig og har oplevet sig som historieskabte og historieskabende. Eleverne udvikler

deres forståelse af samspil mellem fortidsfortolkninger og nutidsforståelser gennem arbejdet med konstruktion af historiske scenarier og fortællinger.

Kronologi og sammenhæng

Kompetenceområdet kronologi og sammenhæng omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Kronologi, brud og kontinuitet handler om, at eleverne kender betegnelser og kendetegn ved historiske perioder.

Principper for overblik handler om, at eleverne opnår grundlag for at inddele historien kronologisk.

Det lokale, regionale og globale handler om, at eleverne opnår forståelse for omverdenens indflydelse på danske forhold.

Historiekanon handler om, at der bygges videre på tidligere forløbs arbejde med historiekanon enten ved at inddrage nye kanonpunkter eller ved at arbejde med kendte punkter ud fra andre vinkler.

Kronologi, brud og kontinuitet

Eleverne kender betegnelser for og kendetegn ved historiske perioder, som er gennemgået i undervisningen. Eleverne kan placere historiske perioder i en absolut kronologisk sammenhæng. Eleverne arbejder med forskellige typer af tidslinjer og oversigter.

Efterhånden bliver eleverne i stand til at sammenligne historiske perioder og tilegner sig viden om forskellige opfattelser af historiens retning samt dens mulige drivende kræfter. Eleverne øver sig i at identificere, hvilke forhold der er ens, og hvilke der er forskellige i overgangen fra en tidsperiode til en anden. Undervisningen fokuserer på forandringsprocesser, og hvad der driver dem.

Principper for overblik

Eleverne præsenteres for typiske inddelinger af historien såsom stenalder, bronzealder, jernalder, middelalder, renæssance, nyere og nyeste tid, samt baggrunden for dem. Eleverne opnår derved grundlag for selv at inddele historien kronologisk.

Senere i forløbet præsenteres eleverne for principper for inddeling af historien for derved selv at kunne begrunde deres inddeling.

Der arbejdes i undervisningen målrettet med overblik i form af forskellige typer af tidsfriser og oversigter, der bygger på forskellige principper for overblik såsom produktion og samfundstyper.

Det lokale, regionale og globale

Eleverne opnår indsigt i forudsætninger, forløb og følger af møder og sammenstød mellem kulturer på lokalt, regionalt og globalt niveau. Eleverne kan give eksempler på mod- og medspil mellem samfundsgrupper og -lag. Eleverne kan fortælle om omverdenens indflydelse på danske forhold politisk, kulturelt, økonomisk og socialt samt om dansk påvirkning af tilsvarende forhold i omverdenen.

Sidst i forløbet kan eleverne gøre rede for faktorer, der havde afgørende betydning for kulturmøder og -sammenstød samt reflektere over deres nutidige konsekvenser.

Historiekanon

Undervisningen bygger videre på det tidligere forløbs arbejde med historiekanon enten ved at inddrage nye kanonpunkter eller ved at arbejde med kendte ud fra andre vinkler. Punkter fra historiekanon skal enten inddrages i emner/temaer, eller kanonpunkter kan udfoldes i emner/temaer.

Arbejdet med historiekanon støtter elevernes kronologiske overblik og sammenhængsforståelse. Kanonpunkterne inddrages, hvor det skønnes hensigtsmæssigt med henblik på at støtte elevernes kronologiske overblik og sammenhængsforståelse.

Kildearbejde

Kompetenceområdet kildearbejde omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Historiske problemstillinger handler om, at eleverne kan formulere enkle historiske problemstillinger.

Kildeanalyse handler om, at eleverne kan anvende kildekritiske begreber i analyse af forskellige kilder.

Faglige begreber handler om, at eleverne kan bruge faglige begreber til at gøre rede for indholdet af kilder.

Teksters formål og struktur handler om, at eleverne kan vælge og anvende læsestrategier i afkodning og tolkning af forskellige kilder.

Historiske problemstillinger

Undervisningen skal lægge op til, at eleverne formulerer spørgsmål, der med lærerens hjælp bearbejdes til problemstillinger. Senere i forløbet skal eleverne formulere enkle historiske problemstillinger og kunne gøre rede for, hvorledes de kan bruges som grundlag for udvælgelse af informationskilder.

Kildeanalyse

Undervisningen skal gøre det muligt for eleverne at anvende kildekritiske begreber i analysen af historiske spor, medier og andre udtryksformer.

Senere i forløbet skal eleverne bruge kildekritiske metoder til at vurdere kilders anvendelighed i

relation til historiske problemstillinger. I den sammenhæng kan eleverne diskutere med hvilken sikkerhed, fortiden kan beskrives.

Faglige begreber

Eleverne bliver fortrolige med faglige og relevante førfaglige begreber og kan bruge dem funktionelt til at gøre rede for indholdet af kilder. Der arbejdes i 5.-6. klasse videre med elevernes forståelse for og brug af faglige begreber, der knytter an til den nære historie. Men elevernes begrebsverden udvides fortsat, idet der også arbejdes med begreber, der knytter an til det lokale, regionale og globale og stadigt mere komplekse historiske sammenhænge som fx i arbejdet med de to færdigheds- og

vidensområder; kronologi, brud og kontinuitet og principper for overblik. Eleverne oversætter fortsat begreberne til hverdagsprog med henblik på i stigende grad at forstå dem ud fra den kontekst, de optræder i.

Teksters formål og struktur

Eleverne vælger og anvender hensigtsmæssige læsestrategier i afkodning og tolkning af forskellige kildetyper samt til at formidle og præsentere tolkninger i tale, skrift og andre udtryksformer.

Historiebrug

Kompetenceområdet historiebrug omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Historiske scenarier handler om, at eleverne opnår en forståelse for forløb i historien igennem praktiske erfaringer med historiske scenarier og kan forholde sig til historiske scenariers egnethed.

Konstruktion og brug af historiske fortællinger handler om, at eleverne kan begynde at forholde sig til samspillet mellem fortolkninger af fortiden og forståelser af nutiden.

Historisk bevidsthed handler om at styrke elevernes forståelse for, hvordan historie bruges som afsæt for deres refleksion over deres samtid og handlemuligheder.

Historiske scenarier

Eleverne arbejder videre med at styrke deres scenariekompetencer til (re)konstruktion af historiske begivenheder og hændelser i form af rollespil, visualisering, besøg

på oplevelsescentre m.m. for at indleve sig i og reflektere over samt formidle forhold i fortiden. At arbejde med historiske scenarier er en særlig metode til at gøre sig praktiske erfaringer,

give indsigt i historien, samt give eleverne muligheder for identifikation.

Efterhånden kan eleverne gøre rede for egnetheden af former for historiske scenarier til (re)konstruktion af varierede former for historiske begivenheder og hændelser.

Konstruktion og brug af historiske fortællinger

Eleverne skaber historiske fortællinger, der gør rede for et forløb over tid, dvs. synteser formuleret på baggrund af faglig indsigt – herunder analyse og vurdering af historisk viden i form af spor, kilder og andre udtryksformer.

Senere i forløbet kan eleverne med afsæt i eksempler forklare, hvordan samspil mellem fortolkninger af fortiden og forståelser af nutiden har betydning for konstruktion af historiske fortællinger.

Historisk bevidsthed

Elevernes historiske bevidsthed kvalificeres fortsat. Det sker ved, at undervisningen lægger op til, at eleverne styrker deres indsigt i, at mennesker, deres livsvilkår og samfund er formet af historiske udviklingsprocesser. Denne

indsigt kan eleverne bruge som afsæt for at reflektere over deres samtid og handlemuligheder.

Efterhånden kan eleverne forklare eksempler på, hvordan og hvorfor aktører i en given tid har brugt historie.

3. trinforløb for 7.-9. klassetrin

Kronologi og sammenhæng bygger videre på den kronologiske forståelse, eleverne har fra undervisningen i de foregående trinforløb. Eleverne skal i stigende grad blive fortrolige med og kunne anvende absolut kronologi, herunder kunne diskutere principper for inddeling af historien i perioder. Eleverne kan analysere brud og kontinuitet i historiske forløb. Eleverne har indsigt i forskellige former for samspil mellem Danmarks og omverdenens historie.

Undervisningen bygger videre på og udvikler de metodiske færdigheder og sproglige kompetencer, eleverne har opnået i de tidlige faser i forhold til arbejder med forskellige kildetyper.

Undervisningen tager afsæt i og udvikler den forståelse, eleverne har opnået i tidligere faser af, hvorledes historie bruges og er brugt med forskellige sigter. Undervisningen skal lægge op til, at eleverne reflekterer over samspil mellem fortidsfortolkning,

nutidsforståelse og fremtidsforventning på baggrund af arbejdet med konstruktion af historiske scenarier og fortællinger. Derved styrkes elevernes erkendelse af at være historieskabte og historie-skabende.

Kronologi og sammenhæng

Kompetenceområdet kronologi og sammenhæng omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Kronologi, brud og kontinuitet handler om, at elevernes indsigt i historiske sammenhænge styrkes.

Principper for overblik handler om, at eleverne opnår grundlag for at anvende absolut kronologi til at inddele historien.

Det lokale, regionale og globale handler om, at eleverne kan diskutere omverdenens indflydelse på danske forhold politisk, kulturelt, økonomisk og socialt, samt dansk påvirkning af tilsvarende forhold i omverdenen.

Historiekanon handler om, at der bygges videre på tidligere trinforløbs arbejde med historiekanon enten ved at inddrage nye kanonpunkter eller ved at arbejde med kendte punkter ud fra andre vinkler.

Kronologi, brud og kontinuitet

Eleverne videreudvikler og anvender kundskaber, færdigheder og arbejdsformer fra tidligere trinforløb med henblik på at styrke deres indsigt i historiske sammenhænge. Eleverne kan forklare, hvorfor og hvordan historiske udviklingsforløb er præget af kontinuitet og brud.

Undervisningen skal fokusere på skiftende perioders menneske- og samfundssyn med henblik på at styrke elevernes kendskab til regulering af samfundsmæssige fællesskaber, styreformer og deres legitimitet og det enkelte individs funktion i beslutningsprocesserne samt individets rettigheder.

Eleverne kan med stadig større sikkerhed gøre rede for – og i slutningen af forløbet også diskutere – forskellige opfattelser af historiens retning og dens mulige drivende kræfter.

Principper for overblik

Eleverne har sikker viden om inddelinger af historien og baggrunden for dem. Eleverne opnår derved grundlag for at anvende absolut kronologi for at inddele historien.

Eleverne kan forklare principper for overblik, der er grundlaget for valg af tidsfriser og oversigter. Efterhånden kan eleverne gøre rede for udvalgte epokers og samfundstypers metoder til ved hjælp af tid at skabe overblik.

Det lokale, regionale og globale

Eleverne videreudvikler indsigt i forudsætninger, forløb og følger af møder og sammenstød mellem kulturer på lokalt, regionalt og globalt niveau. Eleverne kan begrunde valget af eksemplariske eksempler på mod- og medspil mellem samfundsgrupper og lag. Eleverne kan diskutere omverdenens indflydelse på danske forhold politisk, kulturelt, økonomisk og socialt, samt dansk påvirkning af tilsvarende forhold i omverdenen.

Sidst i forløbet kan eleverne sammenligne levevilkår, værdier og holdninger i forskellige kulturer og diskutere historiske årsager til forskellene.

Historiekanon

Undervisningen bygger videre på tidligere trinforløbs arbejde med historiekanon enten ved at inddrage nye kanonpunkter eller ved at arbejde med kendte punkter ud

fra andre vinkler. Punkter fra historiekanon skal enten inddrages i emner/temaer, eller kanonpunkter kan udfoldes i emner/temaer. Arbejdet med historiekanon støtter elevernes kronologiske overblik og forståelse af sammenhænge. Kanonpunkterne inddrages, hvor det skønnes hensigtsmæssigt med henblik på at støtte elevernes kronologiske overblik og sammenhængsforståelse. Ved afslutningen af 9. klasse skal samtlige kanonpunkter have været inddraget i undervisningen.

Kildearbejde

Kompetenceområdet kildearbejde omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Historiske problemstillinger og løsningsforslag handler om, at eleverne udarbejder problemstillinger og udvælger kilder til belysning heraf.

Kildeanalyse handler om, at eleverne kan anvende og udvikle deres faglige og metodiske forudsætninger for at vælge, bruge og vurdere forskellige kilder.

Faglige begreber handler om, at eleverne kan anvende faglige og relevante førfaglige begreber i diskussion af historiske emner og problemstillinger.

Teksters formål og struktur handler om, at eleverne kan vælge og anvende hensigtsmæssige læsestrategier i afkodning og tolkning af kilder samt formidle tolkninger i skrift og tale.

Historiske problemstillinger og løsningsforslag

Undervisningen skal lægge op til, at eleverne formulerer spørgsmål, der med lærerens hjælp bearbejdes til problemstillinger. Senere i forløbet skal eleverne formulere enkle historiske problemstillinger og kunne gøre rede for, hvorledes de kan bruges i udvælgelsen af informationskilder.

Eleverne kan bearbejde spørgsmål til historiske forhold til egentlige problemstillinger, der er retningsgivende for valg af kilder og arbejdsprocessen.

Længere henne i forløbet skal eleverne være i stand til at justere og præcisere problemstillingerne i løbet af arbejdsprocessen for at nå frem til fagligt anvendelige løsningsforslag.

Kildeanalyse

Eleverne kan udvælge hensigtsmæssige fremgangsmåder og med brug af kildekritiske begreber undersøge historiske spor,

medier og andre udtryksformer og formulere underbyggede historiske synteser. Det sker ved systematisk at anvende kilder i arbejdet med emner og temaer.

Undervisningen skal tilrettelægges således, at eleverne i stadigt større omfang anvender og udvikler deres kritiske sans samt faglige og metodiske forudsætninger for at vælge, bruge og vurdere forskellige informationskilder.

Faglige begreber

Eleverne mestrer faglige og førfaglige begreber på et niveau, der kan kvalificere diskussionen af historiske emner og problemstillinger. I 7.-9. klasse udvides elevernes begrebsforståelse, så de sættes i stand til at forstå og anvende begreber, der knytter an til mere komplekse historiske sammenhænge. Eleverne anvender begreber i arbejdet med historiske problemstillinger og emner bl.a. i deres analyse af kilder, argumentation og fremstilling. Eleverne anvender bevidst begreber, de har tilegnet sig på de tidligere niveauer

og arbejder fortsat med at forstå nye begreber ud fra den kontekst, de optræder.

Teksters formål og struktur

Eleverne bygger videre på og udvikler deres forudsætninger for at vælge og anvende hensigtsmæssige læsestrategier i afkodning og tolkning af forskellige kildetyper samt til at formidle og præsentere tolkninger i tale, skrift og andre udtryksformer.

Historiebrug

Kompetenceområdet historiebrug omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Historiske scenarier handler om, at eleverne kommer til erkendelser omkring forløb i historien ved at indgå i historiske scenarier.

Konstruktion og brug af historiske fortællinger handler om, at eleverne kan undersøge historiske fortællinger og redegøre for ophavssituationens betydning for brug og funktion af fortællingerne.

Historisk bevidsthed handler om, at eleverne får en forståelse for, at deres livsvilkår og samfund er formet af historiske udviklingsprocesser, og elevernes forudsætninger for refleksion over deres samtid og handlemuligheder styrkes fortsat.

Historiske scenarier

Eleverne (re)konstruerer historiske situationer og arbejdsprocesser for at visualisere deres historiske viden og for at opnå ny viden. Senere i forløbet kan eleverne vælge og bruge historiske scenarier – herunder også kontrafaktiske – til at fortolke historiske sammenhænge. At arbejde med historiske scenarier er en særlig metode til at gøre sig praktiske erfaringer, give indsigt i historien, samt give eleverne muligheder for identifikation.

Konstruktion og brug af historiske fortællinger

Gennem undersøgelser af historiske fortællinger i forskellige medier kan eleverne gøre rede for ophavssituationens betydning for brug og funktion af fortællingerne.

Efterhånden kan eleverne analysere og forklare historiske fortællingers erindringspolitiske sigte og gøre rede for eksempler på deres virkning.

Historisk bevidsthed

Eleverne skal fortsat udvikle deres historiske bevidsthed. Undervisningen skal vedvarende lægge op til, at eleverne styrker deres indsigt i, at mennesker selv, deres livsvilkår og samfund er formet af historiske udviklingsprocesser. Eleverne skal i stigende grad kunne identificere faktorer, der har betydning for udformning og omformning af historiske bevidstheder i forskellige samfund til forskellige tider.

Sproglig udvikling

Sproglig udvikling skal indgå i arbejdet med alle mål i historie. Sproglig udvikling har fokus på de fire dimensioner; samtale, lytte, læse og skrive.

I historie forstås faglige tekster som kilder, dvs. alt hvad der er bærer af information, der er relevant for det emne/tema med den problemstilling, der arbejdes med. Undervisningen skal understøtte elevernes kompetencer til at afkode, forstå, bruge spor, kilder, medier og andre udtryksformer, herunder multimodale tekster, samt udvikle deres forudsætninger for at formulere sig sprogligt mundtligt og skriftligt herom. Det

sker ved, at undervisningen tager afsæt i elevernes udviklingstrin på det sproglige og begrebsmæssige område.

I historie arbejdes med et bredt udvalg af tekster (kilder), for eksempel artikler, breve, lovtekster, sangtekster, baggrundstekster og uddrag af historiske fortællinger. Foruden tekster arbejdes der med andre materialer og udtryksformer, fx dokumentarfilm, pressefoto, grafer og statistikker, film, computerspil, kunstbilleder og musik.

Det er væsentligt, at eleverne bliver fortrolige med sproget i historie,

som det kommer til udtryk i skrift og tale. Sproget i historie anvender forskellige virkemidler afhængig af kommunikationens formål. Eleverne skal blive fortrolige med begreber, der knytter an til analyse af kilder med henblik på at kunne forholde sig til kildernes ophav, formål og virkemidler. Eleverne skal tilegne sig strategier til at tilgå og forstå kilder, hvor sproget fx er af ældre dato.

Eleverne skal lære fagets centrale begreber at kende med henblik på selv at kunne anvende dem i arbejdet med fagets områder.

Eleverne tilegner sig forskellige læsestrategier, så de ud fra formålet med læsningen kan vælge de mest hensigtsmæssige. Eleverne må blive stadig mere fortrolige med redskaber til at vurdere medier og andre udtryksformers muligheder og begrænsninger til at formidle information – ligesom eleverne kontinuerligt må styrke deres

forudsætninger for at formulere sig mundtligt og skriftligt om historie.

Eleverne skal kende til principper for grammatik og sætningsdannelse, der sætter dem i stand til at formulere sig præcist og nuanceret samt indgå faglige diskussioner.

It og medier

It og digitale medier skal kontinuerligt være integrerede redskaber og læremidler i undervisningen.

It- og mediekompetencerne kan udskilles i fire elevpositioner, som i praksis vil have store overlap og sammenfald.

Der arbejdes i historie med alle fire elevpositioner: Eleven som kritisk undersøger, eleven som

analyserende modtager, eleven som målrettet og kreativ producent og eleven som ansvarlig deltager.

Eleven som kritisk undersøger står centralt i historiefaget.

Eleven som kritisk undersøger

Der arbejdes med it og medier i kompetenceområdet kildearbejde, hvor eleverne anvender it til at indhente og bearbejde relevant

information fra internettet, andre medier og til selv at skaffe sig data i og uden for skolen. En faglig forsvarlig brug af it og digitale medier til informationssøgning forudsætter, at eleverne har tilegnet sig metodiske og kildekritiske redskaber til søgningen. Disse kvalificeres vedvarende i undervisningen. Eleverne anvender it og medier i formidling af deres historiske viden.

Innovation og entreprenørskab

Innovation og entreprenørskab kan udskilles i fire komplementære og indbyrdes afhængige dimensioner: Handling kreativitet, omverdensforståelse og personlig indstilling.

I historie skal eleverne opnå en forståelse for omverdenen igennem de tre trinforløb, særligt i kompetenceområdet kronologi

og sammenhæng, hvor eleverne arbejder med samspillet mellem Danmarks og omverdenens historie.

I kompetenceområdet historiebrug er der fokus på historiske fortællinger og elevernes historiske bevidsthed, og her skal eleverne formulere historiske fortællinger – herunder

kontrafaktiske – samt skabe historiske scenarier på baggrund af tilegnet viden. Eleverne skal opnå en forståelse af, at de selv og andre er historieskabte og historieskabende, og undervisningen skal styrke elevernes forståelse for deres handlemuligheder i forhold til at påvirke deres samtid og fremtid.